

Wie kent de mens, wie kent zichzelf?

Bij de recensie:

interview met schrijfster Loes Hegger

Het moet spannend zijn dat je boek er is na een lange intensieve periode van schrijven.

'Het verschijnen van het boek was voor mij onwerkelijk, omdat ik er tijdens het hele schrijfproces weinig met mensen over had gedeeld. Schrijven is voor mij toch iets dat ik vooral in mijn eentje doe. Ik moest eraan wennen dat het ineens openbaar is en vond het lastig om er over te praten; schrijven ligt me eerlijk gezegd beter. Ik heb wel heel mooie, lieve en positieve reacties gekregen.'

In mijn omgeving van leeftijdgenoten en kerkbetrokkenen wist niemand van het bestaan van dit opvanghuis. Heb je daar een verklaring voor?

'Het is een vergeten geschiedenis over vooral buitenlandse ex-priesters in de periode vóórdat het effect van het Tweede Vaticaanse Concilie voelbaar werd. Er zijn ook maar twee of drie Nederlandse priesters bij ons geweest. Dit omdat het klimaat in Nederland toleranter was jegens 'afvalligen' dan in landen waar de katholieke kerk oppermachtig was, zoals Spanje en Italië. Halverwege de jaren 70 was de noodzaak van opvang voorbij.'

Je deelt in je boek privézaken die met jullie gezin te maken hebben. Voor jou waren het de eerste 17 jaren van je leven, toch niet de onbelangrijkste.

'De geschiedenis van de Villa De Wartburg begon officieel in 1962 en ik ben in 1974 uit huis gegaan. Van mijn oudste zus en van mijn moeder heb ik veel informatie gekregen over

Januari 1967, Loes rechts van haar vader Herman. (Deze gezinsfoto werd gemaakt als ansichtkaart om uit te delen tijdens de aanstaande wereldreis van vader.)

de periode dat ik nog te klein was om me dingen te herinneren. Verder heb ik mijn broers en zussen niet als personen opgevoerd in het boek; het is immers mijn verhaal. Ze zaten ook niet direct op een boek over die tijd te wachten. Nu zijn ze blij met dit boek.'

Ik heb de indruk dat je vader van het katholieke geloofssysteem in een ander rigide systeem belandde, namelijk van het protestantisme.

'Mijn vader vond de katholieke kerk waarin hij was opgegroeid en opgeleid tot priester autoritair-hiërarchisch. Hij zag de vroege christelijke kerk als ideaal, omdat de eerste christenen alles met elkaar deelden op basis van gelijkwaardigheid. In zijn praktische geloofsbeleving kun je mijn vader

Loes Hegger

wel traditioneel noemen. Dat merkten we soms in de manier waarop hij over opvoeding dacht. Het theologische pad van mijn vader heb ik overigens niet gevolgd en dat was ook niet mijn onderzoeksvraag voor het schrijven van dit boek. Hij had bovendien zijn opvattingen over geloofszaken al eerder gepubliceerd, dat verhaal was dus al bekend. Het ging mij over zijn rol als vader, grootvader, als méns. Ik heb niet de pretentie dat ik hem in theologische termen zou kunnen verpakken. Wie kent de mens? Wie kent zichzelf?' ▶

Een collega van je vader, de vrijzinnige theoloog Herman Wiersinga, die ooit met hem een fundamenteel theologisch conflict had, beschrijft je ouders respectvol als 'grootheden, niet autoritair, principieel en authentiek'.

'Dat heb ik zeer gewaardeerd van hem. Mijn indruk is dat mijn vader zich in geen van de geloofssystemen en kerkelijke leerstellingen thuis voelde. Hij was een eenling die verbondenheid met gelovigen zocht, ongeacht hun achtergrond; katholiek of protestant. Al in 1971 nam hij deel aan een oecumenische charismatische conferentie van priesters, leken en protestanten, die eindigde met een informeel Heilig Avondmaal. De orthodoxe bestuursleden van 'In de Rechte Straat'*) -die hij zelf had opgericht- reageerden negatief. Mijn vader was intens gelovig én hij heeft meer wereldse projecten opgezet voor mensen in nood dan menig linkse activist. In de laatste periode van zijn leven is hij zich weer gaan verdiepen in de rijke mystieke traditie die hij kende uit zijn katholieke verleden.'

Wat troffen de ex-priesters in jullie huis aan?

'Ze kwamen als kwetsbare mensen binnen, maar samen met onze levenslustige ouders ontstond er veel vrolijkheid. Mijn vader verloochende daarbij zijn Limburgse aard niet en ook mijn moeder kon de boel op stelten zetten. De feesten rondom de bruiloften in ons huis waren uitbundig. De meeste nieuwkomers waren gretig in het opnemen van nieuwe ervaringen. De intellectuele types voelden zich ook vrijer en stonden wat losser in het leven. Zij gingen en vonden hun eigen weg. Mijn vader was daar niet sturend in, hij gaf ze ruimte, ook financieel, om een richting of studie te kiezen.'

Is er nog iets dat je zou willen toevoegen?

'Waar ik - achteraf - door geraakt ben, is dat het voor mij als kind vooral

Villa De Wartburg, augustus 1962, de Spaanse ex-priester Aniano in het midden. Voor hem staat Loes, rood jurkje met wit schortje.

leuk en spannend voelde, als al die vreemdelingen bij ons kwamen en een bed kregen. Nu is er vooral argwaan als vreemdelingen naar hier komen om een ander, beter leven te beginnen. Het viel me op, toen ik na vijftig jaar met bewoners van toen sprak, dat er onmiddellijk weer een vertrouwdheid was, die ik me herinnerde van de momenten dat ze dagelijks bij ons aan tafel schoven. Hoe leuk het was om bijna alles met elkaar te delen, zoals je dat met familie doet. Als je achterwege laat dat het om uitgetreden priesters ging, blijft over dat deze mensen in totale staat van ontreding bij ons op de stoep stonden. Ontdaan van hun identiteit en zonder zicht op een toekomst. Het is voor mij een universeel verhaal over gastvrijheid en het verwelkomen van de vreemdeling.'

Dan heb ik nog een persoonlijke vraag. Je bent zelf in een belangrijke periode van je leven, inclusief de puberteit, in een turbulent huishouden opgegroeid, dat gedeeld werd met 'buitenstaanders'. Heb je daardoor niet iets gemist, privacy bijvoorbeeld?

'Ik ben in bepaald opzicht wel aandacht te kort gekomen, maar heb ook van veel vrijheden genoten. Bij

ons kon erg veel. Bovendien is het moeilijk om achteraf te speculeren, omdat ik nu eenmaal in die situatie zat. Ik kijk met genoegen terug. Met Villa De Wartburg heb ik geprobeerd een vergeten geschiedenis van MENSEN te achterhalen. Gewone mensen (ook mijn ouders waren geen helden) die met vallen en opstaan, in kwetsbaarheid en rotsvast vertrouwen, geprobeerd hebben iets van hun leven te maken. Met ruimte voor hun medemens. That's it!'

Ga je nóg een boek schrijven?

'Ja, dat ga ik zeker doen. Ik ben theatermaker, maar schrijven en bezig zijn met taal is heerlijk. Ik maak mijn theatervoorstellingen op dezelfde manier als ik dit boek heb samengesteld. Ik verzamel nu waargebeurde verhalen van oude Amsterdammers over de jaren 50 en die combineer ik met gegevens uit documenten tot een script.' ■

*) Stichting In de Rechte Straat (IRS) is een Nederlandse protestantse organisatie die gericht is op evangelisatie onder Rooms-katholieken, steun aan ex-katholieken en voorlichting aan protestanten over de Rooms-Katholieke Kerk en haar leer.